

19:e söndagen efter Trefaldighet

Predikan på distans 2022-10-23

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Tala till oss denna stund genom ditt heliga ord. Öppna våra andliga ögon så att vi kan se din härlighet. Styrk vår tro och hjälp oss att också frimodigt bekänna ditt namn. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Dagens ämne: Trons seger

Epistel: 1 Joh. 5:4-6. Evangelium: Matt. 9:1-8

Predikotext: Joh. 9:1-7, 24-38 (2:a årg.)

1 När Jesus kom gående såg han en man som hade varit blind från födseln. 2 Hans lärjungar frågade: "Rabbi, vem har syndat så att han föddes blind? Han själv eller hans föräldrar?" 3 Jesus svarade: "Det är varken han eller hans föräldrar som har syndat, utan det har hänt för att Guds verk skulle uppenbaras på honom. 4 Så länge dagen varar måste vi göra hans gärningar som har sänt mig. Natten kommer då ingen kan arbeta. 5 När jag är i världen är jag världens ljus." 6 När han hade sagt detta spottade han på marken, gjorde en deg av saliven, smorde den blindes ögon med degen 7 och sade till honom: "Gå och tvätta dig i dammen Siloam" – det betyder "utsänd". Då gick han dit och tvättade sig, och när han kom tillbaka kunde han se....

24 För andra gången kallade de till sig mannen som hade varit blind och sade till honom: "Ge Gud äran! Vi vet att den mannen är en syndare." 25 Han svarade: "Om han är en syndare vet jag inte. Men ett vet jag, att jag som var blind nu kan se." 26 De frågade honom: "Vad gjorde han med dig? Hur öppnade han dina ögon?" 27 Han svarade: "Jag har redan berättat det för er, men ni lyssnade inte. Varför vill ni höra det igen? Vill ni också bli hans lärjungar?"

28 Då hånade de honom och sade: "Det är du som är hans lärjunge! Vi är Moses lärjungar. 29 Vi vet att Gud har talat till Mose, men varifrån den där mannen är vet vi inte." 30 Han svarade: "Ja, det är det som är så märkligt. Ni vet inte varifrån han är, och ändå har han öppnat mina ögon! 31 Vi vet att Gud inte lyssnar till syndare, men den som tillber Gud och gör hans vilja lyssnar han till. 32 Aldrig någonsin har man hört att någon öppnat ögonen på en som är född blind. 33 Om han inte var från Gud skulle han inte kunna göra någonting." 34 De svarade: "Du är helt och hållet född i synd, och du undervisar oss!" Och de körde ut honom.

35 Jesus fick höra att de hade kört ut honom. När han fann honom, sade han: "Tror du på Människosonen?" 36 Han svarade: "Vem är han, Herre? Säg det så att jag kan tro på honom." 37 Jesus sade: "Du har sett honom. Det är han som talar med dig." 38 Då sade mannen: "Jag tror, Herre." Och han tillbad honom.

Vår predikotext är idag en stor del av Johannes nionde kapitel. Men kapitlet är ändå mycket längre än predikotexten, och därför vill jag uppmana alla att hemma, i lugn och ro, läsa hela kapitlet och begrunda det noga. Det innehåller så mycket värdefullt för vår tro.

Jag ska här ta fram några huvudpunkter ur kapitlet. Predikan delas in i följande punkter:

1 Synden gör att vi är andligen blinda

2 Endast Kristus kan bota oss från syndens mörker

3 Tron ger oss en rätt bekännelse

1 Synden gör att vi är andligen blinda

Människor idag vill inte gärna höra talas om synden. Man menar att människan är god innerst inne. Bibelns tal om att *alla människor* har syndat anses vara en alldeles för mörk och dystert syn. Detta hänger också samman med att man har avskaffat tron på att Gud har skapat världen. Evolutionen blir då en ersättning för Gud. Evolutionen är positiv, menar man. Den leder till att lägre stående varelser utvecklas mer och mer och får bättre och bättre egenskaper. Så måste det ju också enligt denna teori vara med människan. Det finns visserligen några hemska, despotiska ledare, förfärliga brottslingar och elaka människor, men det är i så fall sådana som efter hand måste gå under och försvinna. Huvudregeln är ju att de bäst lämpade överlever, som Darwin har lärt oss. På engelska: "Survival of the fittest". Detta är vår tids signum.

Även fariséerna hade en liknande, syn på människans inre godhet. De lärde att människan inom sig har två krafter, en god och en ond. Det gäller då att varje människa kämpar för att låta den goda kraften segra. Man menade också att det fanns vissa människor som var särskilt onda. Därför ansåg de att den blindfödde mannen måste ha varit född helt och hållet i synd. Även lärjungarna var fångade av sådana föreställningar. Därför frågade de Jesus:

"Rabbi, vem har syndat så att han föddes blind? Han själv eller hans föräldrar?" (v 2)

Man kan inte nog understryka hur felaktig och förrädisk denna syn är. Den bygger bara på förnuftet. Vi ser ju att vissa människor är bättre än andra. De kanske är särskilt skickliga och framstående inom sitt område. De är friska och vältränade. De kanske också utövar stor välgörenhet. Andra upplever vi som, svaga, misslyckade och sjuka. Vi vill t.ex. inte gärna se människor som är så fattiga att de sitter och tigger utanför våra affärer. Vi utgår ifrån att det är människans eget fel om hon är svag, eländig och dålig. Sådana människor har inte ansträngt sig tillräckligt mycket, menar man.

Men Guds ord lär helt annorlunda. Jesus säger till sina lärjungar om den blinde tiggaren:

Det är varken han eller hans föräldrar som har syndat, utan det har hänt för att Guds verk skulle uppenbaras på honom. (v 3)

Enligt Guds ord är inte kroppslig blindhet eller annan sjukdom ett tecken på att just den människan har syndat särskilt mycket. De många som Jesus botade hade inte mer synd än de som var friska och utan kroppsliga sjukdomar. Det finns i vår tid tyvärr sådana rörelser som menar, att om man verkligen tror helhjärtat på Gud behöver man inte var sjuk, svag eller fattig. De som verkligen tror blir istället friska, starka, rika och framgångsrika, påstår man. Denna uppfattning kallas ”framgångsteologi” och har i vårt land särskilt förts fram av rörelsen ”Livets ord” med centrum i Uppsala. Men den finns också inom andra samfund över hela världen.

Guds ord lär istället att *alla människor utan undantag* är syndare. Alla är redan genom födseln andligen blinda. Aposteln Paulus skriver:

Vi har ju redan anklagat alla, både judar och greker, för att stå under syndens välde. Som det står skrivet: Ingen rättfärdig finns, inte en enda. Ingen finns som förstår, ingen som söker Gud. Alla har avfallit, alla är fördärvade. Ingen finns som gör det goda, inte en enda. (Rom. 3:9-12)

Det står alltså helt klart att även de människor som är friska, rika, framgångsrika, vänliga, trevliga, skötsamma och ordentliga är lika stora syndare som de som är sjuka, fattiga, misslyckade och föraktade. Ja, Bibeln lär faktiskt att vanliga, snälla, trevliga och hyggliga människor är lika stora syndare som hemska brottslingar och de värsta, grymma tyrannerna!

Inför detta ryggar vi tillbaka. Kan det verkligen vara sant? Hur går det då med alla våra begrepp om vad som är sant, gott och rätt? Är det inte mycket bättre att vara en god och skötsam människa än att vara en kriminell skurk, som skadar och förstör för alla andra? Svar: Givetvis är det så. Gud vill att vi ska leva hederligt och skötsamt, i kärlek, vänlighet och hjälpsamhet. Tio Guds bud gäller alla människor, och de som bryter mot buden begår allvarliga synder.

Men vi måste här skilja på det yttre borgerliga livet och vår ställning inför Gud. I det yttre livet i samhället finns det stora skillnader mellan goda, skötsamma och onda brottslingar. Men inför Gud är alla människor lika stora syndare. Denna synd sitter i hjärtats innersta i det Bibeln kallar ”köttet” eller ”vår onda natur”. Detta gäller även dem som är kristna. Därför utbrister den troende aposteln Paulus:

Jag vet att det inte bor något gott i mig, det vill säga i mitt kött. Viljan finns hos mig, men inte förmågan att göra det goda. Det goda som jag vill gör jag inte, men det onda som jag inte vill, det gör jag... Jag arma människa! Vem ska rädda mig från denna dödens kropp? (Rom. 7:18f, 24)

2 Endast Kristus kan bota oss från syndens mörker

Svaret på Paulus' fråga ger han själv utifrån Guds ord:

Gud vare tack, genom Jesus Kristus, vår Herre! (Rom. 7:25)

Endast Jesus Kristus kan bota oss från den andliga blindheten. Det gjorde han genom att i vårt ställe bära alla våra synder och dö för dem. Jesaja skriver:

Men det var våra sjukdomar han bar, våra smärtor tog han på sig, medan vi såg honom som hemsökt, slagen av Gud och pinad. Han blev genomborrad för våra brott, slagen för våra synder. Straffet blev lagt på honom för att vi skulle få frid, och genom hans sår är vi helade. (Jes. 53:4f)

Den nämnda "framgångsteologin" ser bara till det yttre. När sjuka blir friska och när troende människor lyckas bli framgångsrika ser de detta som tecken på att den helige Ande verkar på ett särskilt sätt. Men denna uppfattning är bedräglig. Gud låter ofta troende människor leva i både sjukdom och fattigdom, som t.ex. den fattige Lasarus som låg utanför den rike mannens dörr (Luk. 16:20). Och när Paulus bad om att bli fri från sitt svåra lidande i ansiktet (kanske en ögonsjukdom), så svarade Herren nej. Han sade:

Min nåd är nog för dig, för min kraft fullkomnas i svaghet (2 Kor. 12:9)

Men Jesus botade många sjuka och gjorde underverk för att visa att han var Messias, Guds son. Så gjorde han en deg av spott och lade på den blinde mannens ögonlock. Han befalld honom att gå till Siloams damm och tvätta sig där. Så fick mannen sin syn! Jesus gjorde ett särskilt under med just honom. Och Jesus förklarade för sina lärjungar varför han gjorde detta med den blinde. Han sade:

"Det är varken han eller hans föräldrar som har syndat, utan det har hänt för att Guds verk skulle uppenbaras på honom. Så länge dagen varar måste vi göra hans gärningar som har sänt mig. Natten kommer då ingen kan arbeta. När jag är i världen är jag världens ljus." (v 3-5)

Jesus botade sjuka för att han skulle visa sin gudomliga makt. Han skulle visa att han är *Världens ljus*. Det innebär att han har makt att ge oss alla våra jordiska sinnen redan genom skapelsen: syn, hörsel, lukt, smak och känsel. Men han ger oss också det andliga ljuset, som gör att vi kan lära känna Gud. Med sina underverk visar Jesus alltså både att han har makt både över den jordiska skapelsen men också och framför allt över den andliga världen. Genom att han själv led och dog för våra synder har han på nytt öppnat vägen till Gud och övervunnit all den synd som kom över världen genom Adams syndafall.

Målet med Jesu botande var inte bara att mannen skulle få sin jordiska syn, vilket i och för sig var en underbar gåva. Denna underbara jordiska gåva – synen – ger han för det mesta till oss alla, och han uppehåller den varje dag. Men hur många tackar Gud för denna skapelsens gåva, som han först skänker det lilla barnet och sedan bevarar hos oss varje morgon när vi öppnar ögonen? Jesu syfte med att bota den blindfödde var att Guds verk skulle uppenbaras. Det skedde också. I början trodde mannen bara att Jesus var en stor profet. Men i slutet av vår text står det att mannen föll ned och tillbad Jesus. Detta skedde eftersom han inte gick bort från Jesus utan kom tillbaka till honom och fick höra hans ord flera gånger. Så styrktes hans tro, som han säkert redan haft tidigt i livet som en troende jude. Jesus sade till honom

"Tror du på Människosonen?" Han svarade: "Vem är han, Herre? Säg det så att jag kan tro på honom." Jesus sade: "Du har sett honom. Det är han som talar med dig." Då sade mannen: "Jag tror, Herre." Och han tillbad honom. (v 36f)

3 Tron ger oss en rätt bekännelse

Tron börjar ofta som en liten, omärklig gnista. Det är sällan en människa genomgår en stor och dramatisk omvändelse som t.ex. Paulus på vägen till Damaskus. Men även när en människa i stillhet lyssnar på ordet kan Gud helt omärkligt föra den

människan till tro. Tron växer sedan om personen bara fortsätter att bruka Guds ord och sakramenten.

Ett litet barn som är nyfött är också en syndare som är andligen blind. Men i dopet får det lilla barnet syndernas förlåtelse. I dopet föds barnet på nytt och får också en andlig syn. När barnet sedan av sina föräldrar får se och höra dem bedja och läsa Bibeln och sjunga andliga sånger växer det lilla barnets tro. Snart får barnet också en klar kunskap om vem Jesus är och hur han tar hand om oss.

Vi kan jämföra detta med hur det var för den blindfödde mannen. När Jesus botat honom styrktes hans tro steg för steg. Mannen hade sannolikt växt upp som en troende jude i Israel, som väntade på Människosonen, vilken av profeten Daniel hade utlovats. I sin blindhet hade han ändå fått lyssna till Guds ord. När han blev botad förstod han att detta under kom från Gud. Men han visste ännu inte att Jesus var Människosonen, Messias. Ändå ledde hans tro honom till en klar och stark bekännelse inför fariséerna. De flesta av dem var tyvärr övertygade om att Jesus var en bedragare. De försökte få mannen att förneka sin tro och hånade honom. De sade:

"Den mannen kan inte vara från Gud, han håller ju inte sabbaten!" Andra sade: "Hur kan en syndig människa göra sådana tecken?" ... Då hånade de honom och sade: "Det är du som är hans lärjunge! Vi är Moses lärjungar. ... (v 16, 28).

Men det var den blindfödde som var en verklig lärjunge till Mose och hela Guds ord, medan fariséerna var blinda ledare. Gud styrkte mannens tro så att han utan fruktan sa emot fariséerna, trots att detta ledde till att de uteslöt honom ur synagogan. Han bekände frimodigt:

Aldrig någonsin har man hört att någon öppnat ögonen på en som är född blind. Om han inte var från Gud skulle han inte kunna göra någonting. (v 32f)

Fariséerna blev rasande och sade:

"Du är helt och hållet född i synd, och du undervisar oss!" Och de körde ut honom. (v 34)

Att bli fördriven ut ur synagogan var ett stort lidande. I synagogan fick man ju varje sabbat höra Guds ord föreläsas. Det var inte som i vår tid då nästan alla har biblar i hemmen. I gamla testamentet och i fornkyrkan fick man lyssna på ordet och lära sig stora delar av det utantill. Utstött ur synagogan blev man också föraktad och hånad. Endast sådana som hade begått allvarliga brott eller uppenbara förnekelse av Guds ord uteslöts ur synagogan. Men mannens tro var starkare. Hellre ville han vara utesluten än att förneka det som Jesus hade gjort med honom.

Så vill Gud också leda oss till en stark och klar bekännelse, även om det kostar på och vi blir ansedda som konstiga och föraktade människor. Ja, den som idag bekänner sig till Bibelns lära i både ord och handling kan t.ex. bli av med sitt arbete och liksom den blindfödde mannen bli utsatt för hån och förföljelse. Ändå skall vi frimodigt bekänna vår tro på Jesus Kristus och hans ord.

Till sist ser vi hur Jesus i sin nåd går och söker upp mannen sedan han uteslutits. Han undervisar honom närmare om att han verkligen är Människosonen och Gud själv. Så får mannen uppleva den allra största lyckan på jorden. Han tror på sin

Frälsare och tillber honom. Han vet också att han efter döden skall få uppstå och för evigt vara hos Kristus.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.